

Els joves s'allunyen de l'àgora

Tenen ara entre quinze i vint anys, menys interès per la política que les generacions anteriors i uns contorns ideològics que es difuminen. Una visió del món heretada s'enfonsa. El camí per crear-ne una de nova està ple d'atzucacs.

Els joves ja no busquen la platja sota els empedrats del barri llatí de París, com van intentar els protagonistes del maig del 68, o almenys aquesta no és la imatge que ens ve al cap quan pensem en molts dels qui començaren a nàixer uns deu anys després d'aquesta mitificada data. És la primera generació per a la qual Franco és tan sols una referència en els manuals d'història. Els valors i l'actitud davant de la política dels qui tenen ara entre quinze i vint anys han canviat molt respecte a les generacions precedents, segons coincideixen a assenyalar tots els sociòlegs i les enquestes.

La dificultat per col·locar-se en el tradicional esquema ideològic que des del segle XIX separa la dreta de l'esquerra és cada vegada major entre els joves. "S'ha creat una immensa classe mitjana a nivell ideològic que s'ha acomodada al sistema, joves que no saben què fer, en els quals prima l'individualisme", considera Manolo Peretó, secretari del Col·legi Oficial de Psicòlegs del País Valencià. Són també, per a Jordi Alonso, mestre a Bétera (Camp de Túria) des de fa 31 anys, "fills d'una generació que ja no ha viscut la Guerra Civil ni la postguerra, i que els ha transmès molt poca visió política". Els estudis de camp corroboren aquest progressiu distanciament dels engranatges de la cosa pública. L'estudi *La rosa de las solidaridades*, elaborat per un grup de sociòlegs valencians dirigits per Antoni Ari-

no, indica que les anàlisis comparatives mostren el declivi de la participació de la joventut en els partits polítics i en els sindicats al País Valencià, la militància en els quals és substituïda en part per la col·laboració en altres tipus d'organitzacions, com ara les ONG. Un fenomen que es reproduïx també al Principat. Segons l'informe "Joves i participació a Catalunya", de la Fundació Fran-

La joventut té cada vegada més dificultats per situar-se en l'esquema ideològic que separava la dreta de l'esquerra.

cisc Ferrer i Guàrdia, els joves catalans participen poc en el teixit associatiu, desconfien de la política i tendeixen a defugir les responsabilitats col·lectives (vegeu entrevista a la pàgina 26). Aquest informe revela que els considerats com a nous moviments socials són, en general, petits i pocs estructurats, i no tenen la importància que els atribueixen els mitjans de comunicació. "En l'actualitat, sembla que s'ha produït —diu el sociòleg Enrique Gil Calvo— una oscil·lació pen-

dular que ha generat una onada de desmobilització col·lectiva, donat que després de l'exaltació de la militància activista que va assolir el clímax durant els anys seixanta i setanta, avui assistim a una autèntica privatització de la política."

Aquesta pèrdua d'implicació política es reflecteix també en les opcions triades a l'hora d'acudir a les urnes. Jordi Pérez Llavador, professor de Comunicació a la Facultat de Ciències de la Informació del CEU San Pablo de València, pensa que ja no hi ha referents ideològics de base: "S'ha produït un punt de trobada entre les grans ideologies. Cada vegada més, els votants tenen en compte la gestió efectiva i no el rerefons ideològic, i el PP ha sabut vendre bé els seus èxits." El partit guanyador de les eleccions del passat 12 de març ha sabut connectar millor amb els valors emergents en la societat, que responen a l'individualisme. "La modernitat és ara del PP", conclou Pérez Llavador.

Nord-amèrica, més a prop. Però, què hi ha a la base d'aquest distanciament de la política? *La rosa de las solidaridades* és contundent: "El xiquet es veu exposat a la pressió de la nostra competitiva i agressiva societat, en la qual el resultat prima sovint sobre els mitjans per assolir-lo, i on es prefereix la competició a la col·laboració, el posseir al ser i els drets individuals als col·lectius." Un entorn en el qual els jo-

ves s'enfronten sense un entramat mental sòlid. Peretó considera que hem passat d'una societat autoritària a una altra sense valors, molt més acostada al model nord-americà. L'individu, en aquest escenari, queda sovint incapacitat per mirar més enllà del propi melic. Alonso també avisa d'aquesta pèrdua de valors i de la incapacitat dels joves per assumir responsabilitats.

"Els joves d'avui són l'exponent més clar del triomf de l'autonomia individual i de la privacitat enfront dels lligams morals, religiosos, ideològics i polítics als quals han estat sotmeses les persones fins fa molt poc temps", opinen els autors del document final del Congrés sobre la nova condició juvenil organitzat el novembre de 1998 per la Diputació de Barcelona. És el que molts han qualificat d'"enfonsament de la modernitat", la pèrdua d'una visió del món per a la qual ni els pares ni els mestres han sabut encara trobar una resposta. L'educació, potser, se'ls ha escapat de les mans, davant la irresistible influència de la televisió. "Existeix una relació entre els models de comportament violents que apareixen als mitjans audiovisuals —denuncia el catedràtic de Comunicació Manuel Martín Serrano—, especialment la televisió, i el deteriorament dels valors socials dels xiquets i dels adolescents que després seran joves. La televisió està relacionada amb els canvis en els valors socials, que s'orienten cap a l'agressivitat i cap a la intolerància". La proliferació d'aquest tipus de comportament podria minar, per a Martín Serrano, els fonaments mateixos del sistema democràtic: "Sembla que podem estar una altra vegada a l'any 1934. Històricament, ha estat tan fàcil com freqüent el traspàs d'aquestes línies divisòries. A les societats violentes no els ha de faltar ni les causes que defensar ni els enemics a qui atacar. Tan sols és necessari haver convençut la joventut que el recurs a l'agressió constitueix el mètode adequat i inevitable per a sobreviure." El paper represen-

tat pels mitjans de comunicació i per les noves tecnologies és, tanmateix, controvertit. Les noves generacions de joves són, per al sociòleg Roger Martínez, les qui més han desenvolupat la capacitat creativa i crítica, i aquesta és la raó per la qual els joves d'avui són més autònoms en el procés de fer-se majors.

En el laberint. Molts analistes han coincidit a indicar que assistim a un terratrèmol que somourà els fonaments mateixos de la societat. El treball perd progressivament importància dins de les perspectives vitals de les noves generacions, que tenen un camp inèdit per experimentar possibilitats d'una etapa de la vida, la joventut, que cada vegada s'allarga més. Les biografies personals, per tant, són molt més obertes. Assistim, per al sociòleg Oliverd Galland, a "un model d'experimentació, en el qual el rol de l'adult es construeix menys pel procés d'herència de la identitat paterna i més per un procés d'elaboració progressiva a càrrec del mateix jove". És un procés possible gràcies a les condicions econòmiques de bona part de les famílies, almenys d'aquelles que

poden pagar els cicles educatius cada vegada més llargs dels joves, i a l'establiment de relacions menys autoritàries entre els pares i els fills. Una generació que, segons Gil Calvo, deixarà de banda els compromisos per a tota la vida i els substituirà per d'altres de canviants, de plurals.

Les periòdiques enquestes de l'Institut de la Joventut del Ministeri d'Afers Socials ens descriuen una joventut cada vegada més perduda dins del laberint. El percentatge de joves que creuen en fenòmens irracionals a l'estat espanyol és cada vegada major (un 22% creu seriosament en l'horòscop), com també ho és el dels qui viuen només per al present: un 65% dels joves no pensa en el futur. Una actitud que James Petras ha intentat explicar. En un informe elaborat fa quatre anys, aquest intel·lectual nord-americà arribava a la conclusió que l'actual joventut de l'estat espanyol és la primera generació en els últims segles que percep que assolirà un nivell de vida inferior al dels seus pares.

El futur dels joves d'avui és més obert i contradictori que mai.

Miquel Calvet

Un dels grans èxits del Partit Popular en les darreres eleccions ha estat la captació de la major part del vot jove. El PP ha sabut connectar millor amb els valors emergents en la societat, que responen a l'individualisme, assenyala Pérez Llavador.